

ANTE TRUMBIĆ – BIOGRAFSKI FRAGMENTI I NASLJEĐE
ZBORNİK RADOVA SA ZNANSTVENOG SKUPA
„DR. ANTE TRUMBIĆ (1864. – 1938.)
– OSAM DESETLJEĆA OD SMRTI”

Primljeno: 15. svibnja 2020.

dr. sc. ALEKSANDAR JAKIR
Sveučilište u Splitu
Filozofski fakultet
Odsjek za povijest
Poljička cesta 35
21000 Split, HR
ajakir@ffst.hr

Činjenica da je u postojećoj historiografiji, kako je navedeno i u nekim radovima u ovom dobrodošlom *Zborniku*, mnogo pisano o dr. Anti Trumbiću kao o jednom od najutjecajnijih hrvatskih političara za vrijeme njegova života, ni najmanje ne umanjuje vrijednost ovoga *Zbornika*. I dalje postoji opravdano zanimanje, ne samo stručne, nego i šire javnosti da što bolje upozna lik i djelo Ante Trumbića kao važne političke ličnosti. U svom je vremenu ostavio dubok trag kao načelnik splitske općine, zastupnik u Dalmatinskom saboru i Carevinskom vijeću, predsjednik Jugoslavenskog odbora u vrijeme raspada Austro-Ugarske Monarhije i jedna od ključnih osoba u novonastaloj Državi SHS te potom u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca i u Kraljevini Jugoslaviji. Kad je splitski *Jadranski dnevnik* 1938. objavio vijest o Trumbićevoj smrti, nazivajući ga „Prvim sinom Splita i velikim borcem za slobodu hrvatskoga naroda“, njegov je sprovod, koji je ostao zabilježen kao najveći do tada u Splitu, potvrdio da su tadašnji Split i tadašnja Dalmacija iznimno cijenili Antu Trumbića.

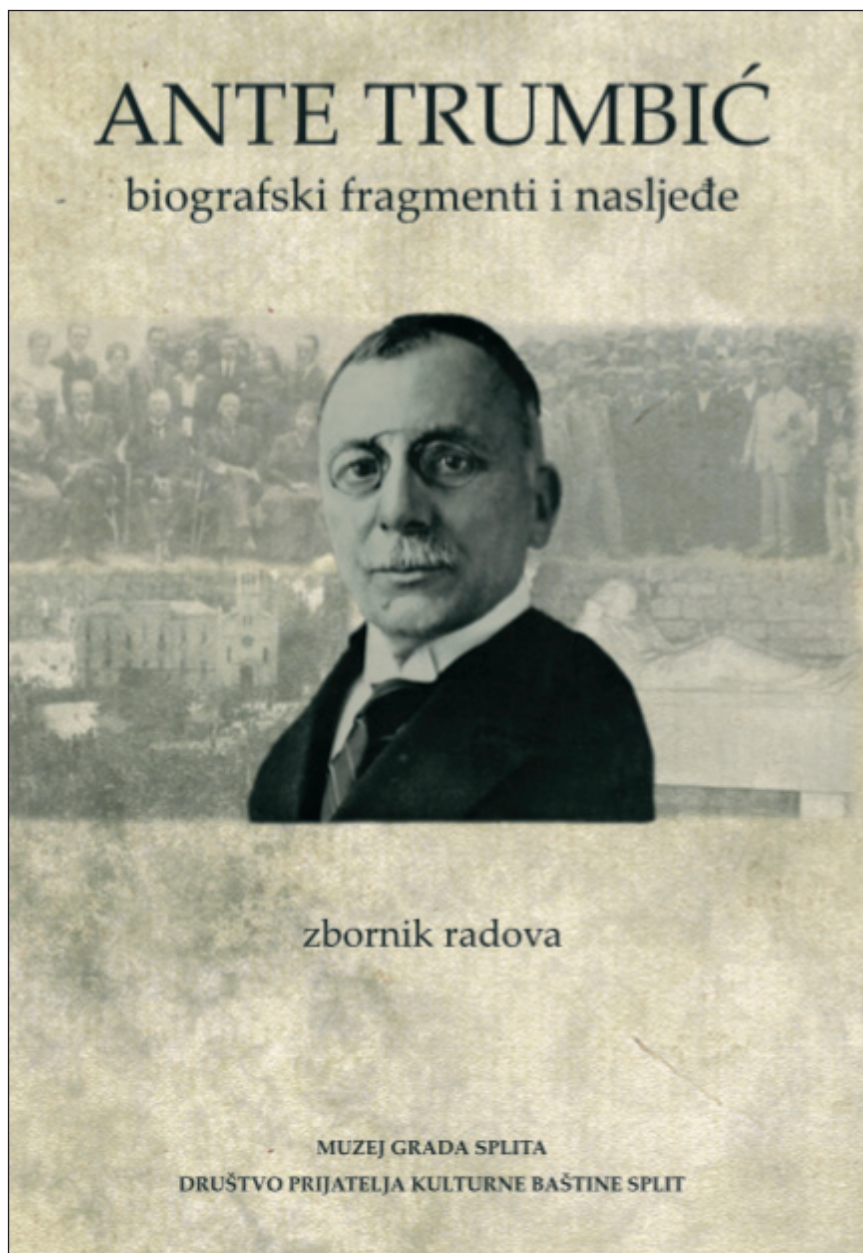
Prilozi u ovome *Zborniku* nedvojbeno će svakom čitatelju pružiti mnoge vrijedne informacije i interpretacije i produbiti razumijevanje zašto je Ante Trumbić postao jedan od najznačajnijih i najpoznatijih dalmatinskih političara. Na jednom mjestu u *Zborniku* čitatelj će tako naići i na ocjenu Miroslava

Krleže koji je, kako autor članka navodi, na njemu svojstven način, naglasio: „Danas, poslije svega, ili sutra, kad se bude netko primio da piše hrvatsku političku historiju, neka ne zaboravi da u galeriji naših političara od Četrdesetosme pa sve do Šestog januara Trumbićev lik predstavlja kapetana našeg političkog broda, koji nije izgubio dostojanstvo ni pošto je potonuo“.

Svih dvanaest priloga u ovome *Zborniku* doprinosi boljem razumijevanju i rasvjetljavanju Trumbića kao osobe, povijesnoga konteksta i naposljetku uloge koju je Trumbić igrao u političkom životu Hrvata, otkako je kao pravaš stupio na političku scenu. U pojedinim se priložima razmatraju Trumbićevi stavovi od razdoblja kada postaje jednim od začetnika „novoga kursa“, preko njegove borbe protiv narodnjačkoga oportunitizma i austrijskog i srbijanskog hegemonizma, njegovo zalaganje protiv talijanskih presizanja na istočnojadransku obalu, sve do njegovih kasnijih stajališta, kad je zagovarao hrvatsku neovisnost. Urednik rukopisa, Marijan Čipčić, uvodno podsjeća na bogat program obilježavanja 80. godišnjice smrti dr. Ante Trumbića, a dio izlaganja održanih na znanstvenom skupu u Muzeju grada Splita 15. studenoga 2018. te na svečanoj akademiji u Velikoj dvorani Matice hrvatske Zagreb 22. studenoga 2018., sad se u pisanom obliku nalaze pred čitateljem. Nakon eseja „Ante Trumbić na političkoj sceni u Dalmaciji i jadransko pitanje“ Ante Rendić-Miočevića, koji daje lijep i koncizan osvrt na Trumbićev politički put, u uvodnom se dijelu *Zbornika* donosi još i prikaz vrlo uspjele i dobro posjećene izložbe koja je bila postavljena u Muzeju grada Splita pod naslovom „Ante Trumbić – Patricij s Lučca“ koji potpisuje Branko Kasalo.

Rasprave nakon tog uvodnog dijela podijeljene su u dva dijela. Prvi, „Biografski fragmenti“, obuhvaća šest članaka koji nadopunjuju politički životopis Ante Trumbića: Hania Mladineo-Mika: „Iz korespondencije dr. Ante Trumbića i dr. Vicka Mihaljevića“, Ivanka Kuić: „Pojava *Velebita* u kontekstu Trumbićeve politike *novog kursa*“, Branka Teklić: „O manje poznatom djelovanju Ante Trumbića na području prostornog uređenja Splita: *Društvo za poljepšavanje Bačvica* 1907. – 1914.“, Marijan Čipčić: „Ante Trumbić i Josip Smodlaka – prijatelji i politički rivali“, Zdravka Jelaska Marijan: „Drugo zagrebačko razdoblje Trumbićeva života i djelovanja (1923. – 1938.)“, Ivo Uglešić: „Refleksije Ante Trumbića na atentat i smrt Stjepana Radića“. U drugom dijelu, naslovljenom „Nasljeđe“, tiskani su radovi Darke Perko Kerum: „Odijevanje i modni pribor Ante Trumbića“, Mihaele Kovačić: „Trumbićev svijet knjiga“,

Marinka Vukovića: „Arhivsko gradivo Jugoslavenskog odbora i ostavština dr. Ante Trumbića u Arhivu HAZU“ i Stanka Piplovića: „Spomeni Anti Trumbiću“. Na kraju zbornika nalaze se fotogalerije s obilježavanja 80. godišnjice smrti dr. Ante Trumbića (Split – Zagreb, 15. – 22. studenoga 2018.) i otvorenja izložbe „Ante Trumbić – Patricij s Lučca“ u Muzeju grada Splita. Autori fotografija su Zlatko Sunko i Mirko Cvjetko. Stručno i utemeljeno obrađeni su mnogi aspekti Trumbićeva života i djelovanja, od mikrohistorijske i nacionalne do međunarodne razine, i tekstovi nedvojbeno proširuju naše znanje o samom Anti Trumbiću kao i o njegovoj ulozi u događajima i procesima na kraju 19. i u prvim desetljećima 20. stoljeća. *Zbornik* stručnoj i široj javnosti dodatno približava lik i djelo Ante Trumbića, kojega se doista može smatrati jednom od najznačajnijih figura hrvatske povijesti 20. stoljeća.

Slika 1. Naslovnica Zbornika radova Ante Trumbić – biografski fragmenti i nasljeđe (ur. Marijan Čipčić). Muzej grada Splita, Društvo prijatelja kulturne baštine Split, Split 2020.